

STORTINGET

Innst. 440 L

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 88 LS (2021–2022)

Innstilling fra finanskomiteen om omlegging av særskatten for petroleumsvirksomhet til en kontantstrømskatt (endringer i petroleumsskatteloven og skattebetalingsloven)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning og oversikt

Petroleumsforekomstene på kontinentalsokkelen er en begrenset naturressurs som tilhører den norske stat. Petroleumsressursene er verdifulle og gir grunnlag for særlig høy avkastning ved utvinning, en grunnrente. Særskatten skal, sammen med Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE), bidra til at en stor del av grunnrenten tilfaller fellesskapet.

Regjeringen er i Hurdalsplattformen tydelig på at norsk petroleumsindustri skal utvikles, ikke avvikles. Petroleumssektoren er en høyproduktiv næring som bidrar med store inntekter, verdiskaping og arbeidsplasser til Norge. Regjeringen vil sikre næringen gode og forutsigbare rammebetingelser som legger til rette for et høyt aktivitetsnivå, og at samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer på norsk sokkel gjennomføres. Regjeringen vil samtidig intensivere arbeidet med å forberede samfunnet på reduserte petroleumsinntekter. Utformingen av skattesystemet står her sentralt.

Særskatten ilegges med en skattesats på 56 pst. og kommer i tillegg til skatten på alminnelig inntekt på 22 pst. Regjeringen mener det er ønskelig at særskatten utformes nøytralt slik at den ikke påvirker selskaperes in-

vesteringsatferd. Med nøytralitet vil lønnsomhetsvurderingene før og etter særskatt være samsvarende. Samtidig mener regjeringen at petroleumsselskapene bør betale en skatt på overskudd som er på linje med det annen næringsvirksomhet betaler. På den måten minimerer en vridningene mellom næringer. En skatt på alminnelig inntekt på 22 pst., der skattegrunnlaget ligner mest mulig på det reelle overskuddet i virksomheten, kombinert med en nøytral særskatt legger til rette for effektiv ressursbruk og høyest mulig verdiskaping i norsk økonomi samlet sett. Det gir grunnlag for høye inntekter til fellesskapet.

De investeringsbaserte fradragene i dagens ordinære særskatt, som består av avskrivninger, friinntekt og rentefradrag, er høyere enn hva de skulle vært i en nøytral særskatt. For høye investeringsfradrag kan gi selskapene insentiv til å gjennomføre investeringer som er samfunnsøkonomisk ulønnsomme. Det kan også gi et press, for eksempel fra næringsaktører, om å utvide virkeområdet for petroleumsskatten, slik at den også omfatter tilstøtende investeringer med svak eller moderat lønnsomhet. Opp gjennom årene har det vært mange diskusjoner med næringen om verdien av fremtidige skattefradrag.

For høye investeringsfradrag i særskatten og den langvarige diskusjonen om verdsetting av fremtidige skattefradrag har skapt usikkerhet om rammevilkårene for næringen fremover. Regjeringen Solberg sendte 3. september 2021 på høring et forslag om å legge om særskatten for petroleumsvirksomhet til en kontantstrømskatt. Forslaget ville gjøre særskatten nøytral slik at selskapets lønnsomhetsvurderinger før og etter særskatt samsvarer. Forslaget innebar umiddelbar utgiftsføring i særskattegrunnlaget av kostnader pådratt til erverv av produksjonsinnretning og rørledning, jf. petro-

leumsskatteloven § 3 b, til erstatning for avskrivninger, friinntekt og rentefradrag. Videre ble det foreslått at en beregnet skatt på alminnelig inntekt i sokkeldistriktet skulle komme til fradrag i særskattegrunnlaget, samtidig som særskattesatsen ble foreslått teknisk oppjustert. Ved underskudd i særskattegrunnlaget skulle selskaperne få utbetalt særskatteverdien av underskuddet ved skatteoppgjøret. Det ble foreslått endringer i reglene om leterefusjon, opphørsrefusjon og fremføring av underskudd i alminnelig inntekt. Endringene ble foreslått å tre i kraft fra inntektsåret 2022. De midlertidige reglene, som ble vedtatt av Stortinget i juni 2020, skulle likevel fortsette å gjelde for investeringer som er omfattet av petroleumsskatteloven § 11. Det ble foreslått enkelte overgangsregler og satsendringer.

De fleste høringsvarene er i utgangspunktet positive til forslaget, men en del tar til orde for ulike endringer av det som er foreslått. Både Skatteetaten og høringsinstansene som representerer næringen, ønsker umiddelbar utgiftsføring også i alminnelig inntekt. Ellers er Skatteetaten og næringen uenige om flere av løsningene. Miljøorganisasjonenes høringsvar argumenterer for løsninger som vil virke innstrammende.

I Hurdalsplattformen skriver regjeringen at den vil «legge vekt på forutsigbarhet i rammebetingelser for sektoren, der hovedlinjene i regjeringen Solbergs forslag til kontantstrømskatt for næringen legges til grunn, herunder at det midlertidige petroleumsskatteregimet fra 2020 består slik det var tiltenkt». Regjeringen er enig med den forrige regjeringen i at særskatten bør legges om, og at det er flere argumenter for å gå over til en kontantstrømskatt, som foreslått i høringsnotatet.

På denne bakgrunn, og sett i lys av høringsvarene, fastholder regjeringen hovedelementene i høringsforslaget. Regjeringen mener 2022 er et godt år for en omlegging, ettersom en god del av investeringene i 2022 vil skattlegges etter de ordinære skattereglene. Regjeringen foreslår ingen substansielle endringer i de midlertidige reglene, som fremdeles vil omfatte en vesentlig del av investeringene de nærmeste årene.

Det foreslås en pantsettelsesordning for skatteverdien av underskudd, slik mange høringsinstanser tar til orde for. Det foreslås også enkelte andre justeringer i høringsforslaget, blant annet i fradraget for beregnet selskapsskatt i særskattegrunnlaget. Det foreslås at hovedtrekkene om skattemessig kontinuitet mv. i behandlingen av overdragelser etter petroleumsskatteloven § 10 videreføres. Det foreslås tilpasninger i reglene om realisasjon av driftsmiddel som nevnt i § 3 b, og overgangsbestemmelser om underskudd og ubenyttet friinntekt oppstått før 2020 mv. Med de foreslåtte endringene vil særskatten for petroleumsvirksomhet langt på vei utformes etter tilsvarende modell som grunnrenteskatten for kraftverk, som ble lagt om til kontantstrømskatt med virkning fra inntektsåret 2021.

Forslaget vil redusere provenyet de første årene, men øke provenyet på lengre sikt. Provenyreduksjonen i 2022 anslås til om lag 45 mrd. kroner påløpt og 23 mrd. kroner bokført. Etter hvert vil skatteinnbetalingene øke som følge av at avskrivninger, friinntekt og fradrag for finanskostnader i særskattegrunnlaget faller bort.

Forslaget anslås å øke provenyet fra særskatten over tid som følge av at nåverdien av investeringsfradragene reduseres. Provenyøkningen over tid anslås til om lag 7 mrd. kroner, målt som nåverdi, knyttet til investeringer som foretas i 2022. Dette er en statisk beregning, det vil si at det ikke tas hensyn til eventuelle atferdsendringer som følge av skatteendringene, f.eks. endringer i selskapenes investeringsatferd. Etter hvert som flere investeringer vil omfattes av de nye, ordinære reglene fremfor de midlertidige reglene, vil provenyøkningen bli større. Statens inntekter fra skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten inngår i kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten som i sin helhet overføres til Statens pensjonsfond utland. Forslaget påvirker dermed ikke handlingsrommet i statsbudsjettet på kort sikt, men vil påvirke handlingsrommet i fremtidige budsjetter gjennom virkningen på fondet.

Omleggingen har administrative konsekvenser for skattemyndighetene og skattyterne. Skattemeldingen og systemene til skattemyndighetene må tilpasses omleggingen. I en overgangsperiode vil flere parallelle regelsett måtte praktiseres. Skattyternes veiledningsbehov og kontrollarbeidet hos skattemyndighetene vil trolig øke midlertidig. Videre må Skatteetaten ta hensyn til at investeringer i en periode kan falle inn under tre ulike regelsett (gjeldende ordinære regler, midlertidige regler og nye ordinære regler med kontantstrømskatt).

Det foreslås at umiddelbar utgiftsføring i særskattegrunnlaget av kostnader pådratt til erverv av produksjonsinnretning og rørledning, jf. petroleumsskatteloven § 3 b, skal tre i kraft med virkning for utgifter som pådras fra og med inntektsåret 2022, unntatt utgifter som er omfattet av de midlertidige reglene i petroleumsskatteloven § 11. De øvrige endringene foreslås å tre i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2022.

Det er nødvendig å tilpasse forskrifter til petroleumsskatteloven til endringene.

Det vises til forslag til endringer i petroleumsskatteloven §§ 3, 5 og 11 og skattebetalingsloven § 10-1 og forslag til overgangsbestemmelser, i tillegg til endring av skattevedtaket for inntektsåret 2022 § 4-2.

Bakgrunn (kapittel 2), gjeldende rett (kapittel 3), høring (kapittel 4) og departementets vurderinger og forslag (kapittel 5) er nærmere omtalt i proposisjonen.

1.2 Administrative og økonomiske konsekvenser

Omleggingen til en kontantstrømskatt vil gjøre særskatten nøytral og dermed gi bedre samsvar mellom selskapenes og samfunnets vurderinger av lønnsomhet. Investeringer som er lønnsomme før særskatt, vil også være lønnsomme etter særskatt, og omvendt.

Umiddelbar fradragføring av investeringskostnader vil redusere provenyet de første årene, men øke provenyet på lengre sikt. Provenyreduksjonen i 2022 anslås til om lag 45 mrd. kroner påløpt. Av dette utgjør om lag 39 mrd. kroner virkningen av den umiddelbare utgiftsføringen i særskattegrunnlaget i 2022, mens den resterende virkningen på om lag 6 mrd. kroner skyldes utbetalingen av skatteverdien av underskudd og ubenyttet friinntekt fremført fra tidligere år. Den bokførte effekten anslås til halvparten av den påløpte. Dette er en betydelig styrking av selskapenes likviditet på kort sikt.

Etter hvert vil skatteinnbetalingene øke som følge av at avskrivninger, friinntekt og fradrag for finanskostnader i særskattegrunnlaget faller bort.

Utbetalinger av skatteverdien av underskudd og ubenyttet friinntekt fremført fra tidligere år vil ikke ha noen langsiktig provenyeffekt, ettersom selskapene uansett har sikkerhet for den fulle verdien av fradragene med dagens regler, både gjennom fremføring med rentetillegg og ev. refusjon av skatteverdien ved opphør av virksomheten på sokkelen.

Omleggingen til umiddelbar utgiftsføring vil gi en provenyøkning over tid som følge av at nåverdien av dagens investeringsfradrag overstiger nåverdien av den umiddelbare utgiftsføringen. Omleggingen anslås å gi en provenyøkning over tid på om lag 7 mrd. kroner målt som nåverdi, knyttet til investeringer som foretas i 2022. Dette er en statisk beregning, det vil si at det ikke tas hensyn til eventuelle atferdsendringer som følge av skatteendringene, f.eks. endringer i selskapenes investeringsatferd. Provenyanslagene tar utgangspunkt i de siste investeringsanslagene. Etter hvert som flere investeringer vil omfattes av de nye, ordinære reglene fremfor de midlertidige reglene, vil den beregnede provenyøkningen over tid bli høyere. Det er i beregningen lagt til grunn at sikre skattefradrag verdsettes med risikofri rente.

Flere petroleumsselskaper har tidligere oppgitt at de verdsetter fremtidige skattefradrag sammen med øvrig kontantstrøm med et høyt risikojustert avkastningskrav, jf. proposisjonens kapittel 2. Verdien av sikre fremtidige fradrag med dagens skatteregler vil i så fall underverdes. Om forslaget fremstår som en skatteskjerpelse eller ikke for selskapene, vil da avhenge av hvor høyt avkastningskrav de benytter til å verdsette fremtidige skattefradrag.

Statens inntekter fra skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten inngår i kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten som i sin helhet overføres til Statens pensjonsfond utland. Provenyendringen påvirker dermed ikke det oljekorrigerede budsjettet for 2022. På sikt vil provenyet og kontantstrømmen som overføres til fondet øke, og dermed vil også handlingsrommet i budsjettet etter hvert øke.

Omleggingen har administrative konsekvenser for skattemyndighetene og skattyterne. Skattemeldingen og systemene til skattemyndighetene må tilpasses omleggingen. Videre må skatteetaten ta hensyn til at investeringer i en periode kan falle inn under tre ulike regelsett (dagens ordinære regler, midlertidige regler og nye ordinære regler). Skattyternes veiledningsbehov og kontrollarbeidet hos skattemyndighetene vil trolig derfor midlertidig øke.

Landsforeningen i Norge (LO) uttaler at det er svært viktig å prioritere tilstrekkelige ressurser til skattemyndighetene både i overgangsfasen og på varig basis, som følge av at man fremover skal administrere en ny skatteordning med nye og til dels ukjente utfordringer. LO uttaler at erfaringene med kontantstrømskatt er begrenset, og at det er betydelige forskjeller mellom vannkraftsbeskatningen og petroleumskattbeskatningen. LO stiller derfor spørsmål til departementets beskrivelse av de administrative konsekvensene som moderate. Kontantstrømskatt med høye satser gir insentiv til skatteplanlegging. Omleggingen kan medføre betydelige kostnadsøkninger til kontrollarbeid. LO ber regjeringen ta innover seg kompleksiteten og det økte ressursbehovet i forvaltningen som følger med omleggingen.

Skatteetaten har estimert utviklingskostnader på om lag 1,3 mill. kroner ekskl. mva. Implementering av endringene i systemene vil også kreve betydelig ressursbruk hos Oljeskattekontoret i 2022 og 2023. Oljeskattekontoret må utarbeide grunnlaget for endringene. Den betydelig økte kompleksiteten vil medføre økt ressursbehov. Det økte ressursbehovet er størst de første årene, men det synes likevel klart at det permanent vil være økt behov for ressurser. De midlertidige endringene i petroleumsskatteloven § 11 som ble innført fra inntektsåret 2020 medførte vesentlig økt kompleksitet sammenlignet med tidligere år. Mange av elementene er videreført i det nye forslaget, og ytterligere kompleksitet er kommet til. Skatteetaten har estimert ekstra tidsbruk for Oljeskattekontoret knyttet til å få på plass nye regler, inkludert bistand til tilpasning av systemer, til 1–2 årsverk i 2022 og 0,5–1 årsverk i 2023. Estimert tidsbruk til oppfølging av omleggingen er om lag 3–5 årsverk per år fremover. Kostnadene er anslått til 1–2,1 mill. kroner for 2022 og 3,6–6,2 mill. kroner for 2023. Årlige kostnader fra og med 2024 er anslått til 3,1–5,2 mill. kroner.

1.3 Ikrafttredelse

I høringsnotatet foreslo departementet at lovendringene skulle tre i kraft med virkning fra inntektsåret 2022 for investeringer som ikke er omfattet av de midlertidige reglene i petroleumsskatteloven § 11. Det ble videre foreslått at overgangsreglene skulle tre i kraft samtidig.

Lime Petroleum AS mener at det er uheldig at nye regler som vedtas i inntektsåret gis virkning fra 1. januar samme år. Det stilles spørsmål om det vil være i strid med Grunnlovens forbud mot tilbakevirkning. Lime Petroleum AS mener at reglene bør gjelde fra 1. januar 2023.

Departementet mener inntektsåret 2022 er et godt år for omlegging til en kontantstrømskatt. En god del av investeringene i 2022 vil da skatlegges etter de ordinære skattereglene når de midlertidige reglene for inntektsårene 2020 og 2021 opphører. Forslaget om omlegging av særskatten til en kontantstrømskatt ble offentlig kjent da departementet sendte forslaget på høring 3. september 2021. Dersom Stortinget vedtar endringene i år med virkning fra og med inntektsåret 2022, legger departementet til grunn at dette ikke vil være i strid med Grunnlovens forbud mot tilbakevirkning.

Greenpeace, Natur og ungdom, Naturvernforbundet, WWF Verdens naturfond og Zero mener at omleggingen må gjelde alle investeringer som gjennomføres fra 2022. I høringssvaret beskrives hvordan oljeprisen har steget i perioden fra de midlertidige reglene ble vedtatt. Organisasjonene peker på risiko for overoppheting i leverandørindustrien og kompetansemangel til grønn omstilling. De mener at det er en betydelig svakhet at det vil ekskludere utbygginger som får godkjenning fram til 1. januar 2024 og som er en del av det midlertidige skatteregimet. Videre uttaler organisasjonene at det er en reell risiko for at oljeselskapene framskynder og bygger ut prosjekter som er samfunnsøkonomisk ulønnsomme under det midlertidige oljeskatteregimet. Organisasjonene mener det er essensielt at de foreslåtte endringene gjelder for alle investeringer som gjennomføres fra 1. januar 2022, inkludert de utbyggingene som egentlig skulle vært omfattet av det midlertidige skatteregimet.

Departementet fastholder at omleggingen til en kontantstrømskatt ikke skal omfatte investeringer som faller inn under de midlertidige reglene i petroleumsskatteloven § 11.

Forslaget om umiddelbar utgiftsføring i særskattegrunnlaget av utgifter til § 3 b-driftsmidler, jf. lovforslaget petroleumsskatteloven § 5 tredje ledd, skal dermed tre i kraft straks med virkning for utgifter til § 3 b-driftsmidler pådratt fra og med 1. januar 2022 som ikke er omfattet av petroleumsskatteloven § 11.

De øvrige forslagene til endringer i petroleumsskatteloven §§ 3 og 5 foreslås å tre i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2022. Disse forslagene, bl.a. om fradrag for beregnet selskapsskatt, årlig utbetaling av skatteverdien av underskudd i særskattegrunnlaget og bortfall av særordningene for underskudd i alminnelig inntekt, skal gjelde generelt og uavhengig av om investeringer mv. behandles etter de ordinære reglene eller de midlertidige reglene i petroleumsskatteloven § 11.

Når forslaget til endringer i petroleumsskatteloven § 5 trer i kraft, oppheves de gjeldende reglene om friinntekt i petroleumsskatteloven § 5 tredje til syvende ledd.

Utgifter til § 3 b-driftsmidler som faller innenfor de midlertidige reglene, vil ha krav på umiddelbar utgiftsføring og fortsatt friinntekt etter petroleumsskatteloven § 11 annet ledd flg. Det må likevel gjøres en endring i friinntektssatsen i petroleumsskatteloven § 11 annet ledd når særskattesatsen økes. Når de ordinære reglene om friinntekt i petroleumsskatteloven § 5 oppheves, er det dessuten foreslått å ta inn tilsvarende regler i petroleumsskatteloven § 11 om inntektsføring av friinntekt ved realisasjon og uttak av § 3 b-driftsmiddel. Videre foreslås at skatteverdien av ubenyttet friinntekt skal utbetales fra staten årlig, og at utbetalingskravet på staten kan pantsettes. Departementet foreslår at disse endringene i petroleumsskatteloven § 11 skal tre i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2022.

Det samme gjelder for forslaget om å oppheve regelen om leiet produksjonsinnretning i petroleumsskatteloven § 3 i med tilhørende justering i petroleumsskatteloven § 3 d.

Utgifter til § 3 b-driftsmidler pådratt før inntektsåret 2020 etter de ordinære reglene (før 2022 for driftsmidler som nevnt i petroleumsskatteloven § 3 b tredje punktum), skal etter forslaget fortsette med lineære avskrivninger og friinntekt til de er ferdig avskrevet. Det vises til forslag til overgangsbestemmelse om friinntekt omtalt i punkt 5.7.3 i proposisjonen. Overgangsbestemmelsen foreslås å tre i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2022.

Videre skal endringen i skattebetalingsloven § 10-1 tredje ledd første punktum etter forslaget tre i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2022.

Justeringen av særskattesatsen i statsskattevedtaket for inntektsåret 2022 skal tre i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2022.

Departementet viser til forslag til ikrafttredelsesbestemmelser.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Frode Jacobsen, lederen Eigil Knutsen, May Britt

Lagesen, Tellef Inge Mørland og Mona Nilsen, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Geir Pollestad og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at proposisjonen med tilhørende lovendringsforslag behandles i denne innstillingen. Justering av særskattesatsen i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2022 behandles i Innst. 441 S (2021–2022).

Komiteen viser til at finanskomiteen avholdt åpen høring om endringer i petroleumsskatteloven mv. den 10. mai 2022.

Komiteen viser til at petroleumsføremåstene på kontinentalsokkelen er en begrenset naturressurs som tilhører den norske stat. Petroleumssressursene gir grunnlag for en særlig høy avkastning ved utvinning, og særskatten skal bidra til at en stor del av denne tilfaller staten.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener det er rett at omleggingen til kontantstrømskatt begrenses til særskatten. Flertallet viser til at det er viktig at skatt på alminnelig inntekt (selskapsskatten) virker mest mulig likt mellom næringer, og at petroleumsselskapene betaler skatt på sitt overskudd på linje med annen næringsvirksomhet.

Flertallet mener det er viktig at petroleumsselskapene foretar stresstester av klimarisiko i sine investeringsbeslutninger. Det vil være viktig for å sikre at investeringene som gjøres i sektoren, er lønnsomme for staten og for samfunnet innenfor de internasjonale klimamålene Norge har forpliktet seg til.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne, støtter at man fjerner særordningene for underskudd i alminnelig inntekt, herunder fremføring av underskudd med rentetillegg, lete- og opphørsrefusjon, og at dette erstattes med en beregnet selskapsskatt som kommer til fradrag i særskattegrunnlaget. Dette flertallet støtter at man i sammenheng med dette justerer særskattesatsen teknisk slik at samlet skattesats forblir uendret.

Dette flertallet viser til at det gjennom høringsrundene er uttrykt bekymring for endringene som omfatter skattefradrag for fjerningskostnader og hvilke konsekvenser det kan ha for produksjonen, spesielt i halefasen. Denne bekymringen har spesielt sammen-

heng med de særegne forholdene for petroleumsnæringen blant annet knyttet til omfattende arbeid med nedstengning og fjerning og lønnsomheten de siste årene før endelig produksjonsstopp. Dette flertallet legger til grunn at en ny skatteordning evalueres innen rimelig tid for å vurdere effekter av omleggingen, både med hensyn til tilpasninger i næringa og særlig med hensyn på hvordan den påvirker utviklingen i skatteinntektene.

Dette flertallet viser til at det i proposisjonen fremkommer at omleggingen antas å medføre et provenytap i omleggingsåret på om lag 45 mrd. kroner på løpt, men at skatteinnbetalingene anslås å øke over tid. Dette flertallet poengterer at omleggingen i første omgang vil påvirke innskuddene i Statens pensjonsfond utland, og at omleggingen ikke vil påvirke handlingsrommet i statsbudsjettet på kort sikt, men vil øke handlingsrommet i fremtidige budsjetter.

Dette flertallet viser til at omleggingen vil føre til at det i en overgangsperiode vil være flere parallelle regelsett som må praktiseres, og at dette midlertidig vil føre til et økt veiledningsbehov hos skattyterne og kontrollarbeid hos skattemyndighetene.

Et tredje flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, mener det er viktig at skattesystemet er forutsigbart.

Et fjerde flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, mener det er viktig å sikre forutsigbare rammebetingelser for sektoren som legger til rette for et høyt aktivitetsnivå og at samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer på norsk sokkel gjennomføres. Dette flertallet viser til at skattesystemet er et sentralt virkemiddel for å oppnå dette.

Et femte flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, viser til at formålet med særskatten for petroleumsvirksomhet er å sikre fellesskapet en større del av grunnrenten uten at selskapenes lønnsomhetsvurderinger blir påvirket. Dette flertallet mener det er viktig med en omlegging som gjør særskatten mest mulig nøytral, og som bidrar til at det er størst mulig sammenfall mellom bedriftsøkonomiske og samfunnsøkonomiske vurderinger. Dette flertallet støtter en omlegging av særskatten til en kontantstrømskatt. På bakgrunn av høringsinnspillene kommenteres enkeltelementer i proposisjonen.

Dette flertallet viser til at kombinasjonen av en skatt på alminnelig inntekt der skattegrunnlaget ligner mest mulig på det reelle overskuddet i virksomheten, og en nøytral særskatt legger til rette for effektiv ressursbruk og høyest mulig verdiskaping i norsk økonomi samlet sett, noe som igjen gir grunnlag for høye inntekter til fellesskapet.

Et sjettede flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, støtter videreføring av de midlertidige reglene som ble vedtatt av Stortinget i juni 2020, slik det legges opp til i proposisjonen.

Et sjuende flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, støtter at det innføres en ordning med adgang til å pantsette særskatteverdien av underskudd, slik dette fremkommer i proposisjonen.

Dette flertallet støtter også for øvrig regjeringens lovforslag slik det fremkommer i proposisjonen. Dette flertallet støtter at omleggingen av særskatten til en kontantstrømskatt gjøres fra og med inntektsåret 2022, unntatt utgifter som er omfattet av de midlertidige reglene i petroleumsskatteoven, som beskrevet i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at det var regjeringen Solberg som tok initiativ til å endre særskatten for petroleumsvirksomhet til en kontantstrømskatt, og som sendte forslaget på høring 3. september 2021. Hovedmålet med omleggingen er å sikre en nøytral særskatt som bidrar til at investeringer på norsk sokkel er samfunnsøkonomisk lønnsomme.

Disse medlemmer viser til at det ordinære skattesystemet for petroleum ofte har vært gjenstand for uenighet og diskusjon. Det har vært en politisk debatt om skattevilkår og nivå, men også faglig uenighet om verdsetting av fremtidige skattefritak. Dette har gitt en usikkerhet rundt avgjørende vilkår for petroleumsnæringen som næringen ikke har vært tjent med. Innføring av kontantstrømskatt på sokkelen vil langt på vei avslutte disse diskusjonene.

Disse medlemmer viser til at det i 2020 ble innført et midlertidig skatteregime for petroleumsnæringen som følge av pandemien. Denne ordningen vil fases ut i løpet av 2022. Det gir et riktig tidspunkt for innføring av et nytt petroleumsskattesystem, til erstatning for skattesystemet som gjaldt før de midlertidige endringene trådte i kraft.

Disse medlemmer er opptatt av forutsigbarhet i rammebetingelsene til Norges største og viktigste næring. Da regjeringen Solberg fremmet dette forslaget i september 2021, var det med ønske om å bidra til å danne best mulig grunnlag for bred politisk enighet om et skattesystem for petroleumsnæringen som vil stå seg gjennom fremtiden på norsk sokkel. I så måte er disse medlemmer tilfreds med at regjeringen Støre i hovedsak gjennomfører endringene regjeringen Solberg foreslo, og støtter forslaget slik det fremgår av proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om å fjerne friinntekten i det midlertidige petroleumsskatteeregimet.»

«Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om å begrense det midlertidige petroleumsskatteeregimet til å gjelde innmeldte utbyggingsplaner til og med 1. juli 2022.»

«Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om å begrense det midlertidige petroleumsskatteeregimet til å gjelde utbyggingsplaner hvor investeringene er gjennomført innen utgangen av 2024.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) gjøres følgende endring:

§ 10-1 tredje ledd strykes.

II

Endringen under I trer i kraft straks.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at olje- og gassnæringen er vår viktigste næring og skal ha rammebetingelser som fremmer videreutvikling og leting etter nye ressurser. Disse medlemmer mener næringen skal ha stabile rammebetingelser som legger til rette for et mangfold av aktører på norsk sokkel, både store og små virksomheter.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen i stor grad følger opp regjeringen Solbergs forslag til nytt skattesystem for petroleumsnæringen. Disse medlemmer er uenig i premisset om at rammebetingelsene for petroleumsnæringen skal tilpasses en moden fase for sokkelen der aktiviteten etter hvert bygges ned. Disse medlemmer mener tvert imot at aktiviteten skal bygges opp i takt med økt etterspørsel. Disse medlemmer viser til at energi-behovet i verden er økende, og den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa tilsier et stort behov for norsk olje og gass i tiden som kommer. Disse medlemmer mener at Norge i denne situasjonen må opptre ansvarlig og produsere så mye olje og gass som mulig samt videreutvikle våre ressurser. Disse medlemmer mener dette er viktig for verdens energisituasjon, for utviklingen av Norge og for mange lokalsamfunn langs hele kysten.

Disse medlemmer mener forslaget til petroleums- skatt vil svekke rammebetingelsene for små aktører, og bortfall av leterefusjonsordningen vil gi mindre leteaktivitet på norsk sokkel.

Disse medlemmer kan på denne bakgrunn ikke støtte regjeringens forslag til ny petroleums- skatt.

Disse medlemmer viser til at regjeringen legger til grunn fremtidig økte inntekter som følge av skatte- endringene. Disse medlemmer mener grunnlaget for denne påstanden er svært usikker da den forutsetter at skatteendringer ikke gir atferdsendringer hos næringsaktørene. Disse medlemmer mener det er grunn til å tro at skatteforslaget vil gi færre investeringer og færre nye områder når risikoen for selskapene blir større. Disse medlemmer mener at over tid vil skatteforslaget kunne ha som virkning mindre aktivitet på norsk sokkel, som også vil ramme alle tilknyttede virksomheter på land. En slik utvikling vil i særlig grad ramme mange distriktssamfunn.

Disse medlemmer viser videre til at forslaget vil komplisere skattesystemet for næringen og være byråkratiserende. Det vil være flere parallelle skattesystem som vil gi mer arbeidsbelastning for skatteetaten.

Disse medlemmer viser til at det er et politisk flertall som vil endre petroleumsbeskatningen selv om det vil ramme aktiviteten på norsk sokkel. Disse medlemmer er bekymret for konsekvensene, især for mindre aktørers muligheter med de foreslåtte rammebetingelsene. Subsidiært mener derfor disse medlemmer at i en situasjon der flertallet avskaffer leterefusjonsordningen, må det gjøres flere grep for å sikre mangfoldet på sokkelen og gi større grad av forutsigbarhet for mindre aktører. Disse medlemmer vil i denne sammenheng vise til innspill fra bransjen i høringsrunden som regjeringen og flertallet allikevel ikke følger opp.

Disse medlemmer viser til at innføring av en pantsettelsesordning, der selskapene kan pantsette særskatteverdien av underskudd, oppleves som positivt av næringen. Det er imidlertid slik at skal denne ordningen kunne kompensere noe for bortfall av leterefusjonsordningen, må samtidig særlovsbestemmelsen om statens tilbakesøkningsadgang mot långiver i skattebetalingsloven oppheves.

På denne bakgrunn fremmer derfor disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en forbedret pantsettelsesordning, herunder at § 1-3 andre ledd i skattebetalingsloven oppheves.»

Disse medlemmer mener at et bidrag til et mer variert aktørbilde i næringen ville ha vært å behandle hele petroleums- skatten som ett samlet skattesystem.

Dette ville ha gitt et enklere regelverk og en likestilling mellom aktørene som motvirker inngangsbarrierer.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å sikre en likebehandling av oljeselskap i og utenfor skatteposisjon og motvirke inngangsbarrierer.»

Disse medlemmer mener videre det er et betydelig problem at aktørene ikke lenger vil ha sikkerhet for å få nyttiggjort skattefradrag for fjernings- og nedstengingskostnader når regelen om opphørsrefusjon bortfaller. Innretningen på forslaget til nytt skattesystem kan derfor medføre tidligere nedstenging av felt og svekke grunnlaget for haleproduksjon.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag som sikrer aktørene fullt skattefradrag for fjernings- og nedstengingskostnader.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringens forslag om umiddelbar utgiftsføring i særskattegrunnlaget begrunnes med at det vil gjøre særskatten nøytral og derfor gi bedre samsvar mellom selskapenes og samfunnets vurderinger av lønnsomhet.

Disse medlemmer viser til at klimakostnaden knyttet til olje- og gassproduksjonen og bruk av disse produktene ikke i tilstrekkelig grad reflekterer de reelle kostnadene som fortsatt bruk av fossile energikilder vil føre til. Disse medlemmer vil derfor påpeke at den foreslåtte endringen ikke tar hensyn til at dagens samfunn i altfor stor grad overvurderer denne sektorens samfunnsøkonomiske lønnsomhet.

Disse medlemmer viser til at forslaget som regjeringen fremmer, vil føre til en skattereduksjon på 45 mrd. kroner kun i 2022 for en næring som allerede har fått enorme stimuli gjennom oljeskattepakken.

Disse medlemmer viser videre til at en slik «vitamininnspøyting» vil føre til å videreføre et ekstremt høyt investeringsnivå i en sektor som burde trappes ned og avvikles på sikt. Disse medlemmer viser også til LOs høringsinnspill om fare for økt skattetilpasning med en overgang til en kontantstrømskatt- modell.

Disse medlemmer går derfor imot forslaget om innføring av en kontantstrømskatt og vil isteden foreslå at dagens «ordinære» skattemodell videreføres, samtidig med at friinntekten avvikles og avskrivningstakten økes til 25 år slik at oljeinvesteringene i større grad likestilles med andre industrielle investeringer.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å beholde oljeskatteregimet som gjaldt før 2020, med følgende endringer:

- Friinntekten i særskatten fjernes
- Avskrivningstakten i selskapsskatten og særskatten settes til 25 år
- Leterefusjonsordningen avvikles.»

Disse medlemmer viser til proposisjonens forslag om utbetaling av skatteverdien av underskudd. Disse medlemmer mener at forslaget i praksis vil innebære å videreføre den omstridte leterefusjonsordningen, og at forslaget fører til at fellesskapet tar på seg stor finansiell risiko. Dersom selskapene som mottar utbetalingene, aldri kommer i skatteposisjon, er midlene tapt for staten. Disse medlemmer mener at det ikke lenger bør prioriteres å støtte nye aktører som vil inn på norsk sokkel, ettersom aktiviteten uansett bør trappes ned. Disse medlemmer vil derfor stemme mot proposisjonens forslag til § 5 sjette ledd.

Disse medlemmer viser til proposisjonens forslag om pantsettelsesordning for skatteverdien av underskudd. Av samme grunner som at disse medlemmer vil stemme mot forslaget til utbetaling av skatteverdien av underskudd, ønsker disse medlemmer å gå mot særegne pantsettelsesordninger for oljenæringen. Disse medlemmer viser også til at Skatteetaten i sitt høringsinnspill skriver at den eksisterende pantsettelsesadgangen er ressurskrevende administrativt, og at det nye forslaget vil øke denne byrden.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader i Innst. 351 L (2019–2020), der det «midlertidige» oljeskatteregimet ble vedtatt:

«Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at bakgrunnen for å foreslå 'midlertidige' endringer i petroleumsskatten var å styrke petroleumsselskapenes likviditet i en situasjon der kombinasjonen av lav oljepris og koronakrise rammet næringen betydelig. Dette medlem mener at de endringene i skatteregimet flertallet nå tar til orde for, både i omfang og varighet, går langt ut over å være en midlertidig ordning for å sikre likviditet, og peker på at endringene vil ha varighet til slutten av 2020-tallet. Dette medlem mener det vil være en historisk dårlig og hastig beslutning å endre petroleumsskatteregimet mange år frem i tid på bakgrunn av en akutt og muligens forbigående problemstilling, uten noen form for utredning og med så kort saksbehandling. På bare få uker har Stortinget satt til side et skatteregime og en oljepolitikk som har vært møysommelig bygget opp over tid, uten i det hele tatt å vurdere hvorvidt disse endringene er i tråd med våre klimamålsettinger eller konsekvensene med tanke på oljeavhengigheten i norsk økonomi. Dette medlem viser til at oljeprisen i skrivende stund har doblet seg siden bunnpunktet i april, noe som understreker hvor overilt det vil være å gjøre varige endringer på grunnlag av et øyeblikksbilde.

Dette medlem mener de midlertidige endringene i petroleumsskatteregimet vil gi alvorlige feilinsentiver for investeringer i petroleumssektoren vis-a-vis investeringer i grønne næringer og fastlandsindustri. Dette medlem peker på at det er det siste vi må satse på for å oppnå grønn omstilling og nå våre klimamålsettinger, og at det haster. Dette medlem registrerer at flertallet av partiene på Stortinget med disse skatteendringene vil bidra til å låse kapital i fossile investeringer i lang tid fremover, vel vitende om at dette ikke er bærekraftig, og at de resulterende endringene handler om å forsøke å sikre lønnsomhet i prosjektene heller enn likviditet, som i utgangspunktet skulle være formålet. Dette medlem mener endringene innebærer at petroleumsselskapene med all sannsynlighet vil investere i prosjekter som vil være ulønnsomme for samfunnet, og hvor starten taper penger. Dette medlem peker på at det er svært stor usikkerhet knyttet til både etterspørselen etter og prisen på petroleum på både kort og lang sikt, og at regjeringens forslag kan bidra til at det foretas store feilinvesteringer i både et økonomisk perspektiv og et klima- og miljøperspektiv.

Dette medlem viser til at Prop. 113 L (2019–2020) stadfester at petroleumsskatten ikke er nøytralt utformet, og at selskapene selv med regjeringens opprinnelige forslag vil betale en betydelig mindre del av investeringskostnaden etter skatt enn en nøytral skatt ville tilsi, og at andelen er enda mindre gitt flertallets forslag. Dette medlem viser til at petroleumsskatten er utformet for å ta hensyn til både oppgangs- og nedgangstider og har ligget stabilt i lang tid. Dette medlem forstår ikke hvordan partier som er imot å øke petroleumsskatten når det går godt i næringen, med henvisning til stabile rammebetingelser, er for å redusere skatten når det ikke går godt i næringen, og dette medlem vil på bakgrunn av denne endringen varsle at petroleumsskatten vil bli gjenstand for mange forhandlinger og endringer i årene som kommer.

[...]

Dette medlem viser til at forslaget om umiddelbar utgiftsføring i særskatten innebærer en midlertidig endring i retning av en kontantstrømskatt på petroleumsvirksomheten. Ved en kontantstrømskatt faller begrunnelsen for friinntekten bort, siden denne er å regne som en kompensasjon for at avskrivningen tas over tid. Dette medlem anerkjenner derfor regjeringens opprinnelige forslag om å redusere friinntekten som et grep i riktig retning, men mener at friinntekten bør settes til null for å unngå feilinvesteringer. På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

‘Stortinget ber regjeringen utrede om petroleumsskatteregimet skal gjøres om til en ren kontantstrømsbeskatning på permanent basis.’»

Dette medlem vil peke på at dette medlem dessverre hadde helt rett i sin analyse da oljeskattepakken ble vedtatt. Investeringene i petroleumssektoren har vært skyhøye, inkludert i investeringer som ikke kan anses som samfunnsøkonomisk lønnsomme. En større del av samfunnets kapital og arbeidskraft har blitt bundet opp i petroleumssektoren, noe som hindrer den nødvendige omstillingen av norsk økonomi og næringsliv. Den økte aktiviteten bidrar videre til å trekke opp rentebanen til Norges Bank og bidrar til at norske husholdninger nå får høyere rente på sine boliglån.

Dette medlem mener skadevirkningene på klima, miljø og norsk oljeavhengighet som følge av det midlertidige oljeskatteregimet må begrenses så mye som mulig, og viser til at det fortsatt er mulig å stramme inn ordningen.

Dette medlem foreslår derfor å fjerne friinntekten i det midlertidige skatteregimet, at skatteregimet begrenses til å gjelde innmeldte utbyggingsplaner til og med 1. juli 2022, og at skatteregimet begrenses til å gjelde utbyggingsplaner hvor investeringene er gjennomført innen utgangen av 2024.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts merknader i Innst. 351 L (2019–2020) og til at Rødt stemte imot da det midlertidige skatteregimet ble vedtatt i Stortinget. Dette medlem viser til at det var en usikker tid for leverandørindustrien da skatteendringen ble vedtatt, og Rødt mente at regjeringen i stedet for skattelettelsene burde lagt fram en pakke med konkrete oppdrag for industrien og maritim næring langs kysten for å erstatte det mulige bortfallet av oppdrag.

Dette medlem viser til at Rødt åpnet for å støtte midlertidige endringer i petroleumsskatteloven dersom det samtidig ble stilt krav til at oppdrag går til norsk leverandørindustri, at utbytter og bonusutbetalinger stanses, og at bevilgninger til grønn industri økes. Stortingsflertallet ville ikke støtte dette. Dette medlem viser til at Rødt ikke kunne stille seg bak forslaget fra regjeringen fordi det midlertidige regimet ville gjelde investeringer ut over de tre neste årene, og ikke kun prosjekter som sto i fare for å bli avlyst eller utsatt på grunn av koronapandemien. Reglene ga derfor incentiver til å øke aktiviteten ut over det som allerede var planlagt.

Dette medlem viser til Rødts forslag om å få Equinor tilbake på norske hender og bruke selskapet som et industrilokomotiv i Norge, og om å opprette et statlig norsk industrifond. Dette medlem viser videre til Rødts egne forslag om en mer aktiv industripolitikk i Representantforslag 103 S (2018–2019) om en ny industriell revolusjon – rettferdig og miljøvennlig.

Dette medlem viser til at olje- og gassutvinning må reduseres kraftig for å unngå en klimakatastrofe. Rødt mener derfor at det trengs en planmessig og rettferdig nedtrapping av norsk olje- og gassvirksomhet, og at det ikke bør settes i gang nye utbyggingsprosjekter på norsk sokkel. Hovedsakelig bør dette skje gjennom stans i lete- og utbyggingstillatelser, men skattesystemet bør også innrettes etter målet om å redusere aktiviteten i næringen.

Dette medlem mener derfor at dagens ordinære skatteregime bør bestå, men at friinntekten i særskatten og leterefusjonsordningen bør fjernes. Det er ikke et mål at skattesystemet skal være investeringsnøytralt for oljenæringen, ettersom aktiviteten uansett må nedskales kraftig på grunn av klimatrusselen. Dette med-

lem mener likevel at regjeringens forslag er å foretrekke dersom friinntekten og leterefusjonsordningen ikke fjernes i det eksisterende lovverket.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om å fjerne friinntekten i det midlertidige petroleumsskatteregimet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om å begrense det midlertidige petroleumsskatteregimet til å gjelde innmeldte utbyggingsplaner til og med 1. juli 2022.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om å begrense det midlertidige petroleumsskatteregimet til å gjelde utbyggingsplaner hvor investeringene er gjennomført innen utgangen av 2024.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 4

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) gjøres følgende endring:

§ 10-1 tredje ledd strykes.

II

Endringen under I trer i kraft straks.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en forbedret pantsettelsesordning, herunder at § 1-3 andre ledd i skattebetalingsloven oppheves.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å sikre en likebehandling av oljeselskap i og utenfor skatteposisjon og motvirke inngangsbarrierer.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag som sikrer aktørene fullt skattefradrag for fjernings- og nedstengingskostnader.

Forslag fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å beholde oljeskatteregimet som gjaldt før 2020, med følgende endringer:

- Friinntekten i særskatten fjernes
- Avskrivningstakten i selskapsskatten og særskatten settes til 25 år
- Leterefusjonsordningen avvikles.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, med unntak av AI § 11 syvende ledd siste punktum, IV Overgangsregler femte ledd siste punktum, og komiteens tilråding B, som fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

A.

v e d t a k t i l l o v

om endringer i petroleumsskatteloven

I lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv. gjøres følgende endringer:

I

§ 3 c første ledd skal lyde:

Underskudd i alminnelig inntekt kan fradras i alminnelig inntekt i senere år uten tidsbegrensning.

§ 3 c annet til femte ledd oppheves. Sjetten ledd blir annet ledd.

§ 3 d tredje ledd nr. 3 oppheves. Tredje ledd nr. 4 og 5 blir nr. 3 og 4.

§ 3 d syvende ledd annet og tredje punktum skal lyde:

Bestemmelsen i § 3 c første ledd gjelder tilsvarende for underskudd som skriver seg fra kostnader som etter denne bestemmelsen er tilordnet sokkeldistriktet. Fradraget etter første punktum i alminnelig inntekt i sokkeldistriktet gis før fradrag for underskudd etter § 3 c annet ledd.

§ 3 i oppheves. § 3 j blir § 3 i.

§ 5 fjerde til sjetten ledd skal lyde:

Gevinst ved realisasjon av driftsmiddel som nevnt i tredje ledd, inntektsføres i realisasjonsåret. Tilsvarende tap er fradragberettiget. Uttak av driftsmiddel fra særskattepliktig virksomhet likestilles med realisasjon. Det samme gjelder når driftsmidlet for øvrig ikke lenger kvalifiserer til fradragføring etter tredje ledd. Gevinsten eller tapet beregnes etter driftsmidlets omsetningsverdi på realisasjonstidspunktet.

En beregnet selskapsskatt for den delen av virksomheten som er særskattepliktig, fradras i særskattegrunnlaget. Skattesatsen settes til satsen for alminnelig inntekt i inntektsåret. I beregningen inngår de samme inntektene og kostnadene som inngår i særskattegrunnlaget. Utgifter til driftsmidler som fradras i det året utgiftene pådras etter tredje ledd, skal likevel avskrives etter reglene i § 3 b i grunnlaget for beregnet selskapsskatt. Gevinst og tap som nevnt i fjerde ledd skal behandles etter reglene i § 3 f, og inntektsføres eller fradras i grunnlaget for beregnet selskapsskatt. Beregnet negativ selskapsskatt fremføres til fradrag i beregnet selskapsskatt for senere inntektsår. Hvis underskudd i alminnelig inntekt i sokkeldistriktet fradras i alminnelig inntekt i landdistriktet i inntektsåret, skal det av dette underskuddet beregnes en negativ selskapsskatt som inntektsføres i særskattegrunnlaget. Negativ selskapsskatt i forrige punktum er begrenset til beregnet negativ selskapsskatt etter sjetten punktum.

Skatteverdien av underskudd i særskattegrunnlaget utbetales fra staten. Skatteverdien av underskuddet fastsettes ved å multiplisere udekket underskudd i særskattegrunnlaget med gjeldende sats i inntektsåret. Beløpet fastsettes av skattemyndighetene for det inntektsåret underskuddet er oppstått.

§ 5 syvende ledd oppheves. Åttende og niende ledd blir syvende og åttende ledd.

§ 11 andre ledd første punktum skal lyde:

Utgifter til erverv av rørledning og produksjonsinnretning med de installasjoner som er en del av eller tilknyttet slik innretning, jf. § 3 b annet punktum, tillagt en friinntekt på 17,69 pst., kan fradras i grunnlaget for særskatt i det året utgiftene pådras dersom de er omfattet av følgende plan, søknad eller underretning:

§ 11 femte til syvende ledd skal lyde:

(5) Ved realisasjon av driftsmiddel som nevnt i første og annet ledd, skal skattyter beregne friinntekt som tas til inntekt eller føres til fradrag i realisasjonsåret ved beregning av særskatt. Grunnlaget for beregning av friinntekt ved realisasjon settes lik realisasjonsvederlaget fratrukket historisk kostpris. Friinntekten settes til 17,69 pst. av beregningsgrunnlaget. Hvis beregningsgrunnlaget er negativt, skal friinntekten fradragføres ved beregning av særskatt. Uttak av driftsmiddel som nevnt fra særskattepliktig virksomhet, likestilles med realisasjon. Tilsvaren-

de gjelder når driftsmidlet ikke lenger kvalifiserer til avskrivninger etter § 3 b. Ved anvendelse av femte og sjette punktum, settes realisasjonsvederlaget på uttakstidspunktet til omsetningsverdi. Friinntekt beregnes ikke av gjenværende kostpris som fradragsføres etter § 3 f femte ledd.

(6) Friinntekt beregnet etter denne paragraf skal ikke inngå i grunnlaget for beregnet selskapskatt etter § 5 femte ledd.

(7) Skatteverdien av ubenyttet friinntekt beregnet etter denne paragraf utbetales fra staten. Skatteverdien av ubenyttet friinntekt fastsettes ved å multiplisere ubenyttet friinntekt med gjeldende særskattesats i inntektsåret. Beløpet fastsettes av skattemyndighetene for det inntektsåret ubenyttet friinntekt er oppstått. Skattebetalingsloven §10-1 tredje ledd første punktum gjelder tilsvarende for krav på utbetaling av skatteverdien for ubenyttet friinntekt etter dette leddet.

§ 11 sjette til åttende ledd blir åttende til tiende ledd.

II

§ 5 tredje ledd skal lyde:

Utgifter til erverv av rørledning og produksjonsinnretning med de installasjoner som er en del av eller tilknyttet slik innretning, jf. § 3 b, fradras i det året utgiftene pådras.

III

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2022.

Endringene under II trer i kraft straks med virkning for utgifter til driftsmiddel som nevnt i petroleumsskatteloven § 3 b pådratt fra og med 1. januar 2022. Endringene gjelder likevel ikke for driftsmiddel som er omfattet av petroleumsskatteloven § 11.

IV

Ved ikrafttreddelsen av endringene under I og II gjelder følgende overgangsregler:

Skatteverdien av underskudd og ubenyttet friinntekt oppstått i inntektsårene 2002 til 2019 utbetales fra staten. Skatteverdien fastsettes ved å multiplisere udekket underskudd i alminnelig inntekt i sokkeldistriktet og i grunnlaget for særskatt og ubenyttet friinntekt med gjeldende skattesatser i inntektsåret 2021. Beløpet fastsettes av skattemyndighetene ved skatteoppgjøret for inntektsåret 2022.

Friinntekten for pådratte investeringer til og med inntektsåret 2019 settes til 4,06 pst. av kostpris for driftsmiddel som nevnt i petroleumsskatteloven § 3 b annet punktum. Friinntekten for pådratte investeringer til og med inntektsåret 2021 settes til 4,06 pst. av kostpris for driftsmiddel som nevnt i petroleumsskatteloven § 3 b tredje punktum. Friinntekten for investeringer nevnt i første punktum, som er omfattet av overgangsbestemmelse til lov 21. juni 2013 nr. 66 om endringer i petroleumsskatte-

loven, settes til 5,85 pst. Kostprisen for driftsmidlet medregnes i grunnlaget for særskatt, jf. petroleumsskatteloven § 5 annet ledd, i 4 år fra og med det året det er påbegynt avskrevet. Friinntekten fradragsføres ved beregningen av særskatt.

Ved realisasjon av driftsmiddel som nevnt i annet ledd, skal skattyter beregne friinntekt som tas til inntekt eller føres til fradrag ved beregning av særskatt. Grunnlaget for beregning av friinntekt ved realisasjon settes lik realisasjonsvederlaget fratrukket historisk kostpris multiplisert med en justeringsfaktor. Justeringsfaktoren settes til forholdet mellom gjenværende friinntektsperiode og samlet friinntektsperiode på 4 år. Friinntekten settes til 4,06 pst. av beregningsgrunnlaget, og medregnes i 4 år fra og med realisasjonsåret. Hvis beregningsgrunnlaget er negativt, skal friinntekten fradragsføres ved beregning av særskatt. Uttak av driftsmiddel som nevnt fra særskattepliktig virksomhet, likestilles med realisasjon. Tilsvarende gjelder når driftsmidlet ikke lenger kvalifiserer til avskrivninger etter petroleumsskatteloven § 3 b. Ved anvendelse av sjette og syvende punktum, settes realisasjonsvederlaget på uttakstidspunktet til omsetningsverdi. Friinntekt beregnes ikke av gjenværende kostpris som fradragsføres etter petroleumsskatteloven § 3 f femte ledd.

Friinntekt beregnet etter annet og tredje ledd skal ikke inngå i grunnlaget for beregnet selskapskatt etter petroleumsskatteloven § 5 femte ledd.

Skatteverdien av ubenyttet friinntekt beregnet etter annet og tredje ledd utbetales fra staten. Skatteverdien fastsettes ved å multiplisere ubenyttet friinntekt med gjeldende særskattesats i inntektsåret. Beløpet fastsettes av skattemyndighetene for det inntektsåret ubenyttet friinntekt er oppstått. Skattebetalingsloven § 10-1 tredje ledd første punktum gjelder tilsvarende for krav på utbetaling av skatteverdien for ubenyttet friinntekt etter dette leddet.

B.

vedtak til lov

om endringer i skattebetalingsloven

I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endring: §10-1 tredje ledd første punktum skal lyde:

(3) Annet ledd gjelder ikke utbetalinger etter petroleumsskatteloven § 5 sjette ledd.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2022.

Oslo, i finanskomiteen, den 31. mai 2022

Eigil Knutsen

leder

Geir Pollestad

ordfører